

Datum: 20230522

Barn- och utbildningsförvaltningens förslag till besparingar innevarande år 2023

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott gav den 2023-05-03 barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att i innevarande år ge förslag på besparingar utifrån budgetprognos om ett underskott på ca 0,8 % av budget på 230 mnkr.

Barn- och utbildningsförvaltningen är inne i den skolomorganisation som kommunfullmäktige fattade beslut om i juni 2021. Den första etappen då mellanstadiet åk 4 och 5 flyttade till Närlundaskolan hösten 2023 från Åmmeberg och Hammar skolor följs av den andra och slutgiltiga etappen hösten 2024 då Närlundaskolan blir en F-6 skola och Sjöängskolan blir en högstadieskola. Förvaltningen beräknar att verksamheterna till läsåret 2023/2024 ska vara i ram inför nästkommande budgetår.

Budgetprognos är en förväntan om hur budgeten ska falla ut i årsbokslut.

Budgetprognosen för april månad ger ett underskott på ca 1,9 mnkr (april) vilket är något lägre än prognos för mars med ett beräknat underskott på 2 150 tkr.

		Utfall	Budget*	Helårsprognos	Budget- avvikelse
		2023-04-30	2023	2023-12-31	2023
Verksamhet					
10	Nämnd och styrelseverksamhet	289	724	724	0
40	Förskola	22 033	68 621	68 521	100
42	Fritidshem	5 918	19 043	19 343	-300
43	Förskoleklass	2 581	7 189	7 189	0
44	Grundskola/grundsärskola*	36 691	111 917	113 567	-1 650
45	KAA	50	210	210	0
51	LSS korttidstillsyn	157	794	494	300
56	Familjecentralen	33	446	396	50
92	Administration	7 485	21 423	21 823	-400
	Summa	75 237	230 367	232 267	-1 900
*Särredovisning verksamhet 44					
440	Grundskola	31 691	95 444	97 444	-2 000
441	Skolhälsovård	1 768	6 893	6 343	550
442	Tilläggsbelopp	0	200	0	200
443	Grundsärskola	3 232	9 380	9 380	-400
	Summa	36 691	111 917	113 167	-1 650

Osäkerheter i prognosen är bland annat interkommunal ersättning, IKE, kostnader för anpassad grundskola, intäkter för förskola och fritidshem samt personalkostnader.

Statsbidrag är ytterligare en osäkerhetsfaktor som kan påverka verksamheten i hög grad. Prognosen för verksamheten kan snabbt ändras, på grund av olika omständigheter som är svåra att påverka.

Genomförda åtgärder för att komma i ram

Förvaltningen har under våren planerat för och anpassat antal medarbetare för att komma i ram till hösten 2023. Vidare stoppat renovering av Åmmebergs förskola. Alla verksamheter är återhållsamma med inköp och informerade om att eventuella överskott inte kan användas.

Förslag till besparingar

	Förslag till besparing	Konsekvens	Besparing, uppskattad kostnad
Förskola	Pausa/ lägga ner Gullvivan	Vårdnadshavare med barn få åka längre till förskolan. Bättre kvalitet och möjlighet till samordning för verksamheten. Lägre kostnader för lokaler, personal m.m.	1 tjänst ca 600 tkr m.m.
Utredning pågår	Renodla förskola och fritidsverksamhet	Bättre kvalitet och ansvarsfördelning. Effektivisering av personalresurser, scheman etc.	0,5 -1,5 åa 400-700 tkr
	Pausa renovering av Åmmeberg förskola	Renoveringen skjuts upp. Lokalerna fortsätter att användas i nuvarande skick. Påverkar arbetsmiljö negativt.	Hyra för baracker ca 150 000 kr övriga kostnader ca 50 tkr
	Köpstopp av pedagogiskt material	Inga uppdatering eller inköp av pedagogiskt material görs, Barnen får inte tillgång till visst pedagogiskt material	

Grundskola F-6	Avveckla särskild undervisningsgrupp Närlundaskolan	Omfattande konsekvens för enskilda elever. Risk för minskad måluppfyllelse samt risk för stor ofrivillig frånvaro. Risk för ökad arbetsbelastning för kvarvarande personal. Svårare att rekrytera kompetens. Dåligt rykte hos medarbetare och oro hos vårdnadshavare.	2,5 åa, ca 1,2 mnkr
	Köpstopp av pedagogiskt material	Statsbidrag för pedagogiskt material går inte att söka under hösten. Kommunen riskerar att missa medel med ca 600 tkr.	
	Slå samman Åmmeberg skola med Hammar skola på Hammar skola.	Gynnsamma klasstorlekar i åk F-3 i södra skolområdet. Bättre kvalitet med större klasser. Bättre förutsättningar att använda resurserna mer effektivt. Skolskjuts påverkas, oklart i vilken omfattning. Besparing i städning och lokalhyror samt personal.	3 - 4 åa. ca 2 mnkr
	Avveckla speciallärare.	För enskild elev kan det detta innebära konsekvenser i att inte nå målen utifrån sina egna förutsättningar. Elever i behov av särskilt stöd i alla årskurser får inte det lagstadgade behovet uppfyllt. Risk för ökad arbetsbelastning för klasslärare Förvaltningen kan inte söka eventuella statsbidrag för speciallärare. Svårt att uppfylla skollagens reglering om tidiga insatser vilket innebär att kommunen inte uppfyller skollagen.	3,1 åa ca 2,5 mnkr
	Avveckla resurser	Stor konsekvens för den enskilda eleven, risk för att elever med medicinska behov och elever inom NPF inte får det stöd de har rätt till. Risk för ökad arbetsbelastning för kvarvarande personal	2,0 åa ca 800 tkr

Utredning pågår samma förslag som förskola ovan	Avveckla fristående fritidsverksamhet i Olshammar, Zinkgruvans och Snavlunda	Samverkan mellan fritidshemmet och skolan ökar kvalitét vilket ökar förutsättningarna för ökad måluppfyllelse.	Utredning pågår
Grundskola åk 7-9	Ta bort särskild undervisningsgrupp	Omfattande konsekvens för enskilda elever. Risk för minskad måluppfyllelse samt risk för stor ofrivillig frånvaro. Risk för ökad arbetsbelastning för kvarvarande personal. Svårare att rekrytera kompetens. Dåligt rykte hos medarbetare och skapar oro hos vårdnadshavare. Riska att huvudmannen inte uppfyller kraven i läroplan och skollagen	2 å ca 1 mnkr
	Minska särskilt stöd till elever i behov.	Sämre måluppfyllelse, oroliga VH och personal. Elever minskar chansen att få godkänt och komma in på gymnasieutbildning. Huvudmannen riskerar att inte uppfylla läroplan och skollagen.	1 å ca 600 tkr
	Stänga elevcafeteria, samt "luckservice" till elever 12-15	Minskad trygghet, mer bråk och skadegörelse	0,5 å ca 250 tkr
	Ta bort fast vikarie	Inställda lektioner. Elever riskerar att inte få lektioner. Sämre arbetsmiljö för både elever och personal.	0,5 å (ca 250 tkr)
	Helklass i NO ämnen	Sämre kvalitet på undervisning och ev. Lägre måluppfyllelse. Mer teori, mindre lab.	0,5 å ca 25 tkr
	Ställa in Tivedsdagarna	Elever och personal blir utan viktiga Teambuildande dagar	ca 30 tkr
	Minska SYV aktiviteter, gymnasieässa och yrkesmäsä	Eleverna får inte rätt förutsättningar för att göra rätt gymnasieval.	ca 20 tkr
	Ta bort trygghetspersonal i korridorerna	Konsekvens risk för otrygga elever, mer bråk och skadegörelse vilket sedan leder till fler LBT-fall.	ca 100 tkr
	Fortbildning för personal	Sämre omvärldsbevakning, i vissa fall risk för säkerhet.	40 tkr

Skollagen och läroplanen

Skollagen (2010:800) reglerar följande

Huvudmannens ansvar för utbildningen

8 § Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Kommuners resursfördelning

8 b § Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Lag (2018:608).

Rektor

10 § Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

I all utbildning inom skolväsendet ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det kallas för det kompensatoriska uppdraget. (Källor: 1 kapitlet 4 § skollagen samt Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram, sidan 4.)

Alla barn och elever i samtliga skolformer och fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Det är en övergripande målsättning som ska utmärka utbildningen och som ligger till grund för det som föreskrivs närmare i läroplanerna om undervisningens individualisering. (Källor: 3 kapitlet 2 § skollagen samt proposition 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, sidan 662).

Diskussion

Då nämndens kostnader till största delen består av personalkostnader tar det lång tid innan flera föreslagna besparingar ger resultat i form av verklig besparing. Några förslag till besparing påverkar möjligheten att söka statsbidrag utifrån den statliga styrningen. Kommunens och huvudmannens planering för resursnyttjande behöver vara strategiska och långsiktiga. I och med snabba besparingar under pågående budgetår finns risk att huvudmannen inte kan uppfylla skollagen och/ eller läroplaner. Fokus både internt och externt riskerar att hamna på besparingar och neddragningar istället för utveckling och undervisningsförbättring för högre måluppfyllelse. Det är viktigt att nämnden och förvaltningen arbetar långsiktigt, strategiskt och systematiskt för att kostnader för ogynnsamma insatser och ineffektiva arbetssätt ska minimeras. Det mest effektiva resursnyttjandet är de insatser och arbetssätt som ökar elevernas förutsättningar för måluppfyllelse. Har kommunen en högre måluppfyllelse så blir också kostnaderna för gymnasiet samt för andra insatser lägre fram lägre.

Förvaltningens förslag

Utifrån osäkerheten i prognoser, de konsekvenser som beslut om snabba besparingar riskerar att få för enskilda elever samt måluppfyllelse och i ett längre perspektiv högre kostnader för kommunen föreslår förvaltningen nämnden att inte besluta om flera besparingsåtgärder under pågående budgetår än de som förvaltningen redan jobbar med.